

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ SETMANAL

ORGAN DEL «COMITÉ D'AMICS DE LA UNITAT
MORAL D'EUROPA», A BARCELONA I DELS SEUS
ADHERITS I COL·LABORADORS

«Els Amics d'Europa» seran servits per abonament, en fulla solta o acompanyada del periòdic «Vida Olotina» al qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de, la subscripció, que és de 1 pesseta el trimestre.

ADRESSA DEL PERIODIC

J. CASABÓ, Bruch, 25. Barcelona

ADRESSA DEL COMITÉ

E. DURAN, Ateneu barceloni. Barcelona

N.º 2 — 15 GENER

BARCELONA — 1916

RAONAMENTS SOBRE LA GUERRA

II

(Continuació)

Si pugem la categoria militar, ensems qu'augmenta la responsabilitat a mesura que són comanats major nombre d'homes, veurem destacar-se cada colp amb més relleu i distanciar-se més clarament entre sí els comportaments dreturer i malvat. El capità qui ordena lo saqueig d'una plaça, el general qui per orgull, sabent que va a sacrificar sos homes, els llença o'ls constreny a llençar-se a l'assalt d'una trinxera inexpugnable, el quefe qui a un delicte de la població civil invadida respòn amb un fusellament afros desproporcionat en absolut amb la ofensa, contrasten essencialment amb aquells qui bo complint les ordres de barrejar una plaça ne salven els ciutadans pacífics, empatxen tota mena de furts i respecten els monuments; se diferencien dels capitans qui han cura de les vides de llurs homes ans d'exposar-los-les; pugnen amb el capdill qui pre-prefereix mostrar-se clement amb els paisans. Dins quiscún guerrier resta sempre l'home bo o l'home malvat. D'açó hem de fer esment. Per instint de lo gran tots admirem lo capdill heròic; mes també per instint de lo just tots amem lo capdill humà i aïrem el capdill inic.

El sentiment de bonesa o malesa és agudíssim en el cap d' una nació, en el sobirà d'un estat. Aquest amb sos ministres són els responsables del mateix estat de guerra i la transcendència de llur responsabilitat s'estèn a tota llur terra. Hi pot haver guerres justes per

ambdúes parts combatents, i aítambé guerres injustes, i és d'aquestes, per ço com cap dels bàndols cerquen l'imperi de la veritat ni de la justícia ni de la llibertat, sinó sols la supremàcia comercial i colonial, la que flagella el món actualment. Noresmenys lo mitjà per a fer-la esclatar pot ésser injust. Es per tot açò que'ls quefes d'estats actualment en lluita s'esforcen de justificar-se. ¿Justificar-se? ¿Enfront de qui? De llurs propies nacions seria pueril, de llurs enemics seria debades, de les terres neutrals, les qui no han d'anar a punir-los ni a premiar-los, seria ignoscent. Ah! Es que *senten* la justícia, és que veuen que si llurs soldats se capfiquen davant la mort, ells qui trameten a morir mil·lers i mil·lions d'homes, tremolen en faç de la gran igualadora i volen respondre heròdicament i santa a la interrogació paorosa.

Si, doncs, la consciència individual de cada combatent, des el soldat ras fins al rei, dóna fe d'una norma guerrera, ja tenim la constitució essencial de la llei col·lectiva de la guerra.

Jo prou sé qu'hom me contestarà que aital llei és exclusivament espiritual, i que la reprobació a sos mancaments haurà lloc en el món dels esperits, quan aquests se manifestin espontaniament i lliure, en altres mots, en la vida infinita qui enclou la present material. Ni més, ni menys: ¿és qu'aquells qui per a donar la mort són prests igualment a rebre-la poden témer reprobació material alguna? Si una nació combatent per sa independència o expansió està conforme en arriscar-ho tot en la lluita (vida de sos homes, riquesa ciutadana, tresor de l'estat) i mercós an aquest risc acceptat coratjosament se llicencen a destruir altres terres, trencant tota lley, calcigant tot dret, ¿quí haurà mitjà algùn de fer-la ajustar a les normes justes de la guerra? ¿Quína eixida restaria a tota potencia neutral quimèricament elegida per a fer servir la justícia guerrera estatuida segons un conveni internacional, sinó declarar-li a son torn la guerra, mes sens fer-li redressar ses injustícies, ans al contrari, esperonant-l'hi al augmentar el nombre de sos enemics? ¿I si la potencia-jutge perdia? No: qui estigui decidit a morir pot cometre tot tort sens esguard a cap tribunal de la terra. Qui's juga la vida és invulnerable als homes. En-sús la mort, la llei és la eternitat.

Es per açò, precisament per açò, que la llei de la guerra tò sa *única* sanció en la vida futura, ço que fermament crec, ço que desig renovar en la consciència de tothom. Es al món espiritual al qui nos hem d'adressar. I essent sa contemplació pràctica la religió, és an aquesta a qui hem d'emblar les normes pràctiques guerreres.

Es, certes, la religió en sa reverència vers l'Ens Infinit, qui ha format els homes i les nacions, la qui 'ns afina la consciència i'ns ensenya l'enteniment per a sentir a bell esguard si cada acció guerrera

(adés les individuals adés les dels comandants) pertany a l'hèroe just o a l'homeier inic. Mes aquesta religió (sigui catòlica, sigui protestant, sigui grega, sigui russa) ens mostra l'amor als homes i a llurs nacions, sens falsia. I és precisament lo mancar an aquesta llei en temps de pau, ço que fa absolutament necessaria la guerra. D' aòn se segueix, que la llei qui prevé la guerra és exactament la mateixa que la que la normalitza i condiciona.

Vol dir tot açò que les nacions modernes han d' haver més cura dels interessos infinits que dels materials. Vol dir que la harmonía eterna aòn el Creador i la natura se fonen en deliquis d' art excelsa, amor de pau benhaurada, generacions de plaer infinit, ha d' ésser ja des d' ara presagiada i reflectada per la voluntat lliure de l' home en aquest món jussà, si bé tarat de l'esperit del mal emperò capaç per ço mateix d' ésser conquerit per la bonesa vers perfeccionaments ilimitats. Vol dir que en nostra síntesi maravellosa de l' univers permanent, l'home deu introduir-hi la harmonía temporal, aòn totes les criatures i totes les nacions s' enllacin en deliquis d' art i natura, amor de pau fecunda i generacions de plaer finit. Si la sanció és eternitat, lo remei és amor.

ANFÓS PAR

« AU DESSUS DE LA MÊLÉE »

We receive the new book by Romain Rolland with a strong, with a soft emotion. At last the great exile may let hear his voice in France. A year had to pass away before this moment arrived. A year during which injury and calumny against the author took a free course in his country. The first article, that which has given the name to the volume, was published in the «Journal de Genève» in the month of September 1914. No French periodical could then publish it, no later on, the rectifications which were sent by the author to those who changed the sense of it by the reproduction of incomplete sentences and false citations, by tendencious glosses. Only since the month of march of this year, some French readers could take notice of this article, owing, as the author settles it, to the malevolent zeal of an unskilful pamphleteer.

We already know the sense of Romain Rolland's preachment. He is not precisely—at least he was not at the beginning—an opponent

to the war. He believes that at present France has in the strife, not only the best right, but the only right. Romain Rolland defends then the cause of France. He defends it, perhaps, with a light shade of injustice towards the opponent. This preferent right of his country matters not, the author believes that it must cede yet before an other one: the rights of a superior and overnational culture, the rights of reason, the laws of spirit. «A great nation—he writes—surprised by war, has not only its frontiers to defend: it has also its cause. It must be saved from hallucinations, from injustices, from foolishnesses unchained by the affliction.» What must be done? «To every man his profession, and to the armies the care to guard the soil of the native-country. To the men of thought the care to defend its thought.» «The sanction of history will fall over the man, over the country which does not this.» «A time history will reckon with every one of the struggling nations: it will weight the sum of errors, of lies, of hating folly.» «Let us procure that our account shall be light»—adds Romain Rolland.

Side by side with the ideas and initiatives proper to superate the forms of barbarity worn by war, the author reports other ideas and initiatives born with a moving simultaneity in different parts of Europe. Opinions of German intellectuals, good deeds of Swiss philanthropists are mentioned in different articles of the compilement. Three movements have deserved the honour of a separated article: that which produced the creation of an agency of the prisoners of war in Geneva; that of the Dutch union against war, in Hague; that of the «Friends of Europe» in Barcelona.

So you see here sealed the alliance which, it will be now a year, was established at first by hazard and immediately by good will. «Ils ont uni nos mains—writes the noble friend—ceux qui voulaient nous séparer».

EUGENI D'ORS

Barcelona, XII, 1915.

A les pàgines de *Els Amics d'Europa* s'ha dit ja com el pensament de Romain Rolland ha sigut intencionadament mutilat i desfigurat per adversaris a voltes poc hàbils. Mes no han, en canvi, mancat a Romain Rolland decidits defensors que mostren com deriva la posició davant la gran guerra, dels articles «Au-dessus de la Mêlée», lògicament de la d'abans, de «Jean Christophe». Un d'aquests és Henri Guilbeaux, el follet del qual «Nour Romain Rolland», és alhora una exposició del pensament de l'insigne escriptor i una justa defensa.